

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

ZALECENIA

KOMISJA EUROPEJSKA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 21 października 2011 r.

w sprawie inicjatywy w zakresie wspólnego planowania badań naukowych „Europa zurbanizowana – globalne wyzwania dla miast, wspólne rozwiązania europejskie”

(2011/C 312/01)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 181,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zrównoważony rozwój europejskich obszarów miejskich stanowi istotną kwestię społeczną w erze intensyfikacji globalnych tendencji w rodzaju urbanizacji. Zgodnie z prognozami, do roku 2050 odsetek ludności świata żyjącej w miastach wzrośnie z obecnych 50 % do prawie 70 %⁽¹⁾. W przypadku Europy wartość ta jest wyższa: przewiduje się, że około 83 % ludzi (niemal 557 milionów) będzie żyć w miastach do roku 2050.
- (2) Proces urbanizacji obejmuje szereg wzajemnie powiązanych problemów, w tym, depryzację i segregację społeczną, niekontrolowany rozwój miast i zator komunikacyjny, kwestie dotyczące bezpieczeństwa i ochrony, degradację środowiska, zanieczyszczenia oraz skutki zmiany klimatu. Zdarzenia te wywierają presję na społeczeństwo i stawiają przed nim niespotykane dotąd wyzwania pod względem odporności, zarządzania systemami miejskimi w Europie oraz na świecie.
- (3) Jednocześnie Europa powinna wykorzystywać zalety zurbanizowanej przestrzeni. Obszary miejskie napędzają wzrost w gospodarce europejskiej. Aglomeracje miejskie i połączone w sieć miasta stały się awangardą rozwoju nie tylko ze społeczno-ekonomicznego punktu widzenia, lecz także z perspektywy technologicznej i geopolitycznej. Miasta są ośrodkami innowacji, w których łączy się wiedzę, założenia polityczne

i praktykę w celu tworzenia nowatorskich idei, wdrażania nowej technologii oraz czerpania korzyści ze świeżego spojrzenia na kwestie wyzwań, bodźców oraz rozwiązań dotyczących rozwoju obszarów miejskich. Coraz więcej dowodów wskazuje również na to, iż sieci głównych ośrodków miejskich, określane często mianem „miast globalnych”, wywierają coraz większy wpływ w skali międzynarodowej, przy czym należy jednocześnie odnotować znaczenie miast małej i średniej wielkości z uwagi na ich oddziaływanie, zwłaszcza w kontekście rozwoju regionalnego. Europa odznacza się wysokim zagęszczeniem obszarów miejskich oraz dużą liczbą miast małej i średniej wielkości, których atuty muszą być rozpatrywane z perspektywy ekonomicznej, społecznej i kulturalnej.

- (4) W strategii „Europa 2020” sformułowano trzy uzupełniające się priorytety: inteligentny i zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu⁽²⁾. Zrównoważony rozwój obszarów miejskich może w znaczący sposób przyczynić się do realizacji tych celów. W inicjatywie przewodniej „Unia innowacji”, określonej w komunikacie Komisji „Projekt przewodni strategii Europa 2020. Unia innowacji”⁽³⁾ z dnia 6 października 2010 r., jedno z potencjalnych partnerstw innowacji stanowi „inteligentne i przyjazne miasto”, które „łączy efektywność energetyczną, ekologiczny transport oraz szybki Internet”. Miasta mogą przyczynić się do rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, w szczególności w zakresie zwalczania polaryzacji społecznej i ubóstwa, przeciwdziałania segregacji społecznej oraz rozwiązywania problemów związanych ze starzeniem się społeczeństwa. Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem

⁽¹⁾ <http://www.un.org/esa/population/unpop.htm>

⁽²⁾ Komunikat Komisji „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”, Bruksela, COM(2010) 2020.

⁽³⁾ COM(2010) 546.

społecznym⁽¹⁾ wyznacza wspólne działania na rzecz osiągnięcia celu UE: ograniczenia o 20 mln liczby osób narażonych na ubóstwo i wykluczenie społeczne do roku 2020. Pomoże to w określeniu najlepszych praktyk oraz promowaniu wzajemnej nauki pomiędzy miastami.

- (5) Należy pilnie poszerzyć wiedzę dotyczącą zintegrowanego rozwoju obszarów miejskich w kontekście powiązanych z nim dziedzin, w których odbywają się badania naukowe, takich jak gospodarka, społeczeństwo, mobilność i ekologia, tak, aby wspierać formułowanie polityki na podstawie solidnych przesłanek.
- (6) Niezbędna jest koordynacja działań, aby sprostać wspomnianym wyżej wyzwaniom, wykorzystać potencjał oraz ułatwić współpracę w zakresie wysokiej jakości badań naukowych mających na celu zapewnienie danych naukowych stanowiących podstawę obszarów miejskich jako złożonego systemu sieciowego o wysokim stopniu współzależności odpowiednich podsystemów ekonomicznych, technologicznych, społecznych i ekologicznych, z uwzględnieniem długoterminowego podejścia perspektywicznego.
- (7) Na posiedzeniu w dniu 26 maja 2010 r.⁽²⁾ Rada ds. Konkurencyjności określiła i uzasadniła zestaw potencjalnych inicjatyw w zakresie wspólnego planowania, obejmujący również inicjatywę „Europa zurbanizowana – globalne wyzwania dla miast, wspólne rozwiązania europejskie”), jako obszary, w których wspólne planowanie badań naukowych zapewniłoby wysoką wartość dodaną do obecnych rozproszonych działań państw członkowskich oraz istniejących inicjatyw unijnych. Rada przyjęła zatem konkluzje wskazujące na konieczność podjęcia inicjatywy w zakresie wspólnego planowania badań naukowych w tej dziedzinie i zwróciła się do Komisji o pomoc w jej przygotowaniu.
- (8) Państwa członkowskie potwierdziły swój udział w tej inicjatywie, przesyłając oficjalne pisemne zobowiązania.
- (9) Wspólne planowanie badań naukowych nad zrównoważonym rozwojem obszarów miejskich zapewniłoby koordynację badań i innowacji w tej dziedzinie, przez co wniosłoby znaczący wkład w stworzenie w pełni działającej europejskiej przestrzeni badawczej w zakresie badań i innowacji dotyczących rozwoju obszarów miejskich, a także umocniłoby wiodącą pozycję i konkurencyjność Europy w zakresie badań w tej dziedzinie.
- (10) Rozwój obszarów miejskich jest istotną interdyscyplinarną dziedziną objętą unijnymi programami finansowania badań naukowych i innowacji. Działania realizowane w ramach tej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania muszą być ściśle skoordynowane z innymi odpowiednimi działaniami realizowanymi w kontekście obecnych i przyszłych programów finansowych oraz inicjatyw w zakresie badań naukowych i innowacji.

- (11) W związku z powyższym oraz, aby osiągnąć cele określone w niniejszym zaleceniu, państwa członkowskie powinny współpracować z Komisją na rzecz zapewnienia koordynacji i rozwoju synergii z istniejącymi programami badań i innowacji poprzez pogłębianie odpowiednich inicjatyw Komisji, takich jak inicjatywa „Inteligentne miasta i wspólnoty” oraz innych powiązanych inicjatyw, w celu uniknięcia powielania i pokrywania się działań.
- (12) Aby Komisja mogła składać Radzie i Parlamentowi Europejskiemu odpowiednie sprawozdania, państwa członkowskie powinny systematycznie przedkładać Komisji sprawozdania z postępów dokonanych w ramach przedmiotowej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

1. Zachęca się państwa członkowskie do opracowania i zachowania wspólnej wizji dotyczącej sposobu, w jaki współpraca i koordynacja w dziedzinie badań naukowych na poziomie Unii może przyczynić się do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich we wszystkich jego postaciach⁽³⁾.
2. Zachęca się państwa członkowskie, aby opracowały wspólny program badań strategicznych określający średnio- i długookresowe potrzeby oraz cele badawcze w dziedzinie rozwoju obszarów miejskich w kontekście postępującej globalizacji. Program badań strategicznych powinien obejmować plan realizacji ustanawiający priorytety i harmonogram oraz określający działania, instrumenty i zasoby niezbędne do jego realizacji.
3. Zachęca się państwa członkowskie, aby uwzględniły następujące działania jako część programu badań strategicznych i planu realizacji:
 - a) określenie odpowiednich krajowych programów i badań naukowych oraz wymiana informacji na ich temat;
 - b) wzmocnienie potencjału w zakresie wspólnego prognozowania oraz oceny technologii;
 - c) wymiana informacji, zasobów, najlepszych praktyk, metod i wytycznych;
 - d) określenie dziedzin lub badań naukowych, w których koordynacja byłaby korzystna, oraz promowanie takiej koordynacji;
 - e) określenie dziedzin lub badań naukowych, w których wspólne zaproszenia do składania wniosków lub łączenie zasobów byłyby korzystne;
 - f) określenie warunków wspólnego podejmowania badań w dziedzinach, o których mowa w lit. e);

⁽¹⁾ Komunikat Komisji „Europejska platforma współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym: europejskie ramy na rzecz spójności społecznej i terytorialnej”, Bruksela, COM(2010) 758 wersja ostateczna.

⁽²⁾ 10246/10.

⁽³⁾ <http://www.jpi-urbaneurope.eu>

- g) zapewnienie koordynacji, rozwoju synergii z obecnymi i przyszłymi programami finansowymi oraz inicjatywami w zakresie badań naukowych i innowacji w Unii, a także unikanie powielania obecnych i przyszłych inicjatyw unijnych w tej dziedzinie;
- h) uwzględnienie zmieniających się potrzeb miast oraz ludności miejskiej przy określaniu celów programów badań nad rozwojem obszarów miejskich;
- i) wspólne korzystanie – w odpowiednich przypadkach – z istniejącej infrastruktury badawczej bądź tworzenie nowej infrastruktury w takich dziedzinach jak skoordynowane banki danych lub spis i opracowanie modeli wykorzystywanych do badania procesów zachodzących w miastach;
- j) wspieranie lepszej współpracy w ramach sektora publicznego oraz między sektorem publicznym i prywatnym, a także swobodnej innowacji między różnymi działaniami badawczymi, sektorami edukacji i gospodarki związanymi z rozwojem obszarów miejskich, przy jednoczesnym zapewnieniu szerokiego udziału odpowiednich zainteresowanych stron, w tym władz lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego;
- k) eksport i rozpowszechnianie wiedzy, innowacji i międzydyscyplinarnych strategii metodycznych, a także identyfikacja i usuwanie barier w systemie badań i innowacji, które uniemożliwiają szybsze wprowadzanie na rynek innowacyjnych rozwiązań przynoszących korzyści społeczne;
- l) dostarczanie odpowiednich informacji naukowych na potrzeby formułowania polityki na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym;
- m) tworzenie sieci między ośrodkami zajmującymi się badaniami dotyczącymi obszarów miejskich, z uwzględnieniem ośrodków znajdujących się poza EPB.
4. Zachęca się państwa członkowskie, aby utrzymywały i dalej rozwijały sprawną wspólną strukturę zarządzania w dziedzinie badań nad problemami związanymi z rozwojem obszarów miejskich, uprawnioną do określania wspólnych warunków, zasad oraz procedur współpracy i koordynacji oraz do monitorowania realizacji programu badań strategicznych.
5. Zachęca się państwa członkowskie, aby wspólnie realizowały program badań strategicznych poprzez swoje krajowe programy badawcze zgodnie z wytycznymi w sprawie warunków ramowych na rzecz wspólnego planowania, opracowanych przez ustanowioną przez Radę grupę wysokiego szczebla ds. wspólnego planowania ⁽¹⁾.
6. Zachęca się państwa członkowskie do współpracy z Komisją przy analizie powiązanych inicjatyw Komisji zmierzających do wspierania państw członkowskich w opracowaniu i realizacji programu badań strategicznych i do koordynacji inicjatyw w zakresie wspólnego planowania z innymi inicjatywami unijnymi w tej dziedzinie, takimi jak działania badawczo-rozwojowe wspierane przez programy finansowania badań naukowych i innowacji, w szczególności w dziedzinach nauk społeczno-ekonomicznych i humanistycznych, transportu, energii, środowiska naturalnego, TIK, ochrony, zdrowia, jak również z innymi inicjatywami dotyczącymi badań naukowych i innowacji, takimi jak inne powiązane inicjatywy w zakresie wspólnego planowania, wspólnoty wiedzy i innowacji EIT oraz europejskie platformy technologiczne.
7. Zachęca się państwa członkowskie do ścisłej współpracy ze Strategicznym Forum ds. Międzynarodowej Współpracy Naukowo-Technicznej (SFIC) ⁽²⁾ przy opracowywaniu i wdrażaniu potencjalnego międzynarodowego wymiaru programu badań strategicznych oraz do zapewnienia spójności z inicjatywami SFIC realizowanymi z państwami trzecimi i na ich rzecz.
8. Zachęca się państwa członkowskie, aby systematycznie informowały Komisję o postępach dokonanych w ramach niniejszej inicjatywy w zakresie wspólnego planowania w formie rocznych sprawozdań z postępów w realizacji.

Sporządzono w Brukseli dnia 21 października 2011 r.

W imieniu Komisji
Maire GEOGHEGAN-QUINN
Członek Komisji

⁽¹⁾ ERBN-GPC 1311/10. Wspólne planowanie badań 2008–2010 i w późniejszych latach – sprawozdanie grupy wysokiego szczebla ds. wspólnego planowania przedłożone Radzie dnia 12 listopada 2010 r. – załącznik II.

⁽²⁾ SFIC ma swoje źródło w konkluzjach Rady z grudnia 2008 r., w których wezwała ona państwa członkowskie i Komisję do utworzenia nowego partnerstwa na rzecz międzynarodowej współpracy naukowo-technicznej. Forum zostało ustanowione przez Radę w postaci specjalnego składu ERAC.